

הלכות ארץ ישראל שעור מספר 10 - דף מקורות 10

שו"ת מהריט"ך חלק א סימן רטו

נשאלתי אם עגלון היא ארץ ישראל או לא לפי שיש מי שהורה שהיא ארץ ישראל ולא יעשו שני ימים טובים.

כתב הרמב"ם זלה"ה וזה לשונו ומפני מה ירדה סוריא ממעלת ארץ ישרי מפני שכבשה קודם שיכבוש כל ארץ ישראל אלא נשאה משבעה עממין ואלו תפס כל ארץ כנען לגבולותיה ואחר כך כבש ארצות אחרות היה כבושן כלו בארץ ישראל לכל דבר עכ"ל. הרי שאין הדבר מפני קנט שנקנס דוד המלך עליו השלום על שנתרשל ולא כבש ארץ ישראל תחלה אלא אפשר שגורת הכתוב היא שלא ותקדש חוצה לארץ עד שתקדש כל ארץ ישראל, ואם כן מעתה אם יפרש כן יצא לנו שגם מה שכבש משה אדונינו ע"ה קודם כיבוש ארץ ישראל אף על פי שלא היה לו רשות ליכנס לארץ מכל מקום גורת הכתוב היא שלא תקדש מה שכבש קודם כיבוש ארץ ישראל וכן היה נראה מדברי הירושלמי מסכת חלה דגרסינן התם מעתה מה שהיה דוד מניח ספר א"י וכובש ספר חוצה לארץ ע"כ.

ברכי יוסף, אורח חיים סימן תפס: נשאל סגן מן דעבר הירדן כולל הוא אי וכדמשמע מדברי הרמב"ם שם דכתב סתמא אף ערי מקלט ונהגות אלף באי וטיכה דעבר הירדן וכלל באי וכן משמע מהסמ"ג ריש עין ע"ז אלף דעס כל זה שטייחא בעלמא משני מן דהספרי קרי לעבר הירדן חיל כלומר דעבר השאלה ולא בשם העולם... וקרא דלדחוקא על מן חוקאי ממש הרמב"ם נופיה שם נהי רוחא פרק יוד אף עגלה ערופה ונהי אלף באי וכן בעבר הירדן וכן הו"ל להרמב"ם לעור גבי ערי מקלט:

אמנם יראה דלקמ' דלשולם עבר הירדן וכלל באי אלף אימנן דמשכחת דנדק' השאלה קרי ליה חיל כשטייחא נחרח דמחן לספרי והרמב"ם שם גבי ערי מקלט שפיר כתב אף ערי מקלט ונהגות אלף באי דעבר הירדן וכלל באי ולא הו"ל לפרש אף דנכסחן הכיר שלג דעבר הירדן, אלמא נרישא דנקב' אי הוא כולל לעבר הירדן וכן מ"ש פ"י גבי עגלה ערופה וכן בעבר הירדן כוננו להורות לנו דעבר הירדן וכלל באי וכך ישור דבריו אף דין עגלה ערופה וטוב אלף באי וכן בעבר הירדן לפי שגם הוא מכלל אי וכדמשמע מ"ש פ"ח גבי ערי מקלט כן נראה לדחוק קמ' דדברי הרמב"ם וכן הרב לקח טוב פ' עגלה ערופה כתב לשון הרמב"ם ובהא ליק מה שכתב מהריט"ך על מהרר דג"ל על מהו והבאחי לט"ל טלה בדימו שאין ראיה מדברי מן הח' דפליג על הכד"ז. והר"ז פ"ח דרכים כתב משם מן דערי סיחון ושג, חייבות מן הארצות נחמדות ומעשרות ועמ"ס לקמן בס"ד:

שעות מלכו סימן ס"ו - קונטרס ישוב ארץ ישראל: הנה מעבר לירדן בארץ סיחון ועוג שכבש משה, אם דינו כארץ ישראל או לא, נחלקו בה הגדולים, ולפי דעתו היא דאמרינן בספרי דכל הארצות שכבשו ישראל דינם כ"י וסורי" ד"נה ככיבוש יחיד, לפי שכבש אותה דוד בעוד שלא נכבש ארץ ישראל, כמ"ש התוס' בשם הספרי:

והנה ידוע שארץ סיחון ועוג ה' צריך למיכבש קודם שעברו את הירדן שהרי נצטוו על הארצות אדום ועמון ומואב שלא להתגרות אותם מלחמה, ואי אפשר לעבור את הירדן אם לא שיכבשו תחילה את ארץ סיחון ועוג, א"כ דינם כארץ ישראל, אמנם לא נתקדשו בקדושת א"י עד שעברו את הירדן שלא יהי' הטפל חמור מן העיקר כי לא נתקדשו רק מחמת שהם טפלים לארץ ישראל ובעת שנתקדש העיקר נתקדש הטפל:

ומה שמבואר במכות פרק אלו הן הגולין שלשה ארצות שהפריש משה בעבר הירדן לא קלטו עד שהפריש יהושע לאו דוקא במצות הפרשת ערי מקלט אלא שכל המצוות שנצטוו ישראל בבואם אל ארץ כנען לא נתקדשו הארצות שבעבר הירדן עד שנתקדש ארץ ישראל, ומה"ש ניחא הא דאמרינן במדרש שמה נצטעו שלא נקבר בא"י לפי שבאמת בעת פטירתו של משה רבינו ע"ה לא נתקדשו כלל בקדושת א"י

ש"ת ישעות מלכו, יורה דעה ס"ו: ושוב ראיתי בס' כפתור ופרח שכתב ג"כ ככל מה שכתבתי דמצוה איכא לדור גם בערי כיבוש מצרים לכן בית שאן אע"פ שלא החזיקו עולי בבל מ"מ מצוה לדור שם והביא ראי' ברורה מהתוספתא דאשקלון וחברותי' ניהו דפטורי מת"מ מ"מ אינם מטמאים משום ארץ עממים... ולענין הלכה כבר כתב בס' כפתור ופרח שמצוה לדור גם בכיבוש עולי מצרים וכן בעבר הירדן ואין ספק להרהר אחר דבריו, א"כ בזמנ"ז ג"כ מצוה אם מזדמן לאדם לקנות מצוה לקנות, וכבר כתב בס' כפתור ופרח דשבות ארמיה לעכ"פ מותר ג"כ במקומות שכבשו עולי מצרים ק"ו מסוריא

אגרות הראיה רכב: ב"ה, ב' אלול, תרס"ט. לכבוד האגודה הנכבדה, לקניית קרקעות באה"ק, בבילאיסטאק. שלו' וברכה מקודש. כוח"ס. מכתבם הנכבד מיום ס"ו מל"א העבר, הנכתב ע"י מזכיר ועד הזמני, הגיעני. והנני מתכבד להשיב להם על כל שאלותיהם הנכבדות, כפי הידיעות אשר עלו בידי. אמת הדבר, שעומדת למכירה כפרת אדמה גדולה בכפר הירדן, בצדו המזרחי. האדמה היא רחוקה כמהלך חמש שעות מיריחו, העומדת כידוע מעבר הירדן המערבי. ובהיותי יושב כעת במושב רחובות, שלחתי, סמוך לקבלת מכתבם, לקרא את אחד מאחינו היושב ביריחו זה כמה שנים, שהוא בקי גדול בכל הענין, ועל פיו הנני רושם פה לכם תשובה על סדר שאלותיכם.

ג. סכום המשפחות, שיכולות להתישב על כפר זה, נחשב בערך שבע מאות, ערך שלוש מאות דונמים לכל משפחה, אשר לפי תכונת האדמה השמנה, של עבר הירדן, התקציב הזה יש בו ד.

ה. ממסילת הברזל הדמשקאית היא רחוקה רק כשלוש שעות, מירושלים - כעשר או שתיים-עשרה שעות. וסמוך לה מסיבב נמצאות ערים גדולות ערביות, מרובות באוכלוסין, והשכנים הם אנשים שקטים.

א. אקלימה רחוקה ול: ממוזג מאד, קרוב לאקלימה של ארץ יהודה. הקיץ - חם ויבש, והחורף הוא ימי הגשמים, ושלג הוא יקר המציאות. המצב הגיאוגרפי לסדרו בדיוק, צריך ע"ז הכנה רבה, שאין ביכולתי, אבן בכללותה, אבן בין הירדן מעבר המזרחי, וסמוך לקרו מואב וסלכה, ערי ממלכת עוג בבשו, ארי מקנה דשנה כמאז.

ב. ע"ד מצב הבריאות שמה, מספרים לשבח ומ"מ הצירים יבקרו בפרטיות בצידוף אנשינו בקיאים ומומחים. אולי יהי' נדרש באיזו מקומות לנטע עצי אקליפטוס, למזג האוויר יתור אין זו הוצאה גדולה. וגם באויר בריא לגמרי ג' ימים העצים הנטועים מסיבב.

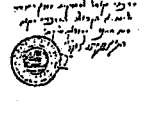
כ. כי כבר למד אותנו הנסיון, שכמה קרקעות יפות ומשובחות עמדו לממכר, ומצדנו נעשו הכנות רבות ועיקובים, ובתוך שאנו מתישבים קפצו ארבעות, צרפתים יונים וארמנים וכי"ב, וקנו אותם. כי מה ש"ה אה"ק היא ארץ חמדה מפני הדרת קדושתה לכל העמים, צדיקים אנהנו וזיזות גדולה בכל דבר הבא לידנו, לתקע בו יתד וגדר בעה"י. ע"כ לדעתי יבואו הצירים במקום כפי היכולת.

18

החזון אי"ש: (שביעית ג' כ"ה): "עבר הירדן הוא כארץ ישראל מן התורה לכל דבר, שהרי אמרו (ערכין ל"ב ב') כשגלו שבט ראובן וגד בטל יובל, משום שאין כל יושביה עליה, אלמא דעבר הירדן מקרי ארץ ישראל לענין כל יושביה עליה, ובוזה שדון יובל ושביעית בארץ ההיא מן התורה."

19

ברכי יוסף קל"ה לפעם נגד לביצה מנהלון

מרכז הרב ייחוד הישיבה החרדית הקולמית

ברכי יוסף קל"ה לפעם נגד לביצה מנהלון

20

ברכי יוסף קל"ה לפעם נגד לביצה מנהלון

ברכי יוסף קל"ה לפעם נגד לביצה מנהלון

ברכי יוסף קל"ה לפעם נגד לביצה מנהלון

Handwritten notes in Hebrew, including a list of names and dates, possibly related to the religious community mentioned in the main text.

Handwritten notes in Hebrew, including a list of names and dates, possibly related to the religious community mentioned in the main text.

Handwritten notes in Hebrew, including a list of names and dates, possibly related to the religious community mentioned in the main text.